

Den rumänska blodsregimen

Viktor Brand

1929

De blodiga händelser, som nyligen inträffade i ett av de rumänska gruvdistrikten, äro ett nytt bevis för att arbetarna ej ha mycket att vinna genom att blott störta regeringar och ersätta dem med andra regeringar. Ty en regering måste i första hand tillvarata den kapitalistiska klassens intressen. Det är ju detta som skett vid gruvorna i Siebenbürgen. Den radikala bonderegeringen och dess underordnade myndigheter måste bruka militära maktmedel mot de strejkande arbetarna för att skydda gruvbaronernas profitintressen.

Den politiska regimförändringen som i slutet av förra året inträffade i Rumänien är mycket intressant och vi skola därför något utförligt uppehålla oss vid densamma. Rumänien tillhör ju dessa stater, vilka gingo segrande ur världskriget och erhöi som krigsbyte nya väldiga landområden, så att härskarklassen i dag gärna talar om Stor-Rumänien. Denna imperialistiska seger berusade borgarklassen och storbönderna till den grad, att man ej längre kände någon gräns för reaktionär framfart mot arbetarna och de fattiga bondemassorna.

Efter kriget hade en revolutionär rörelse börjat uppblomma och fått en allt större utbredning bland industri- och jordbruksproletariatet. Det dröjde dock ej länge förrän makthavarna började att frukta för en social resning bland de förtryckta och ekonomiskt utpinade massorna och ansåg det därför rådligast att ingripa med järnhand mot den revolutionära rörelsen och dess anhängare. Hundratals av arbetare, bönder och studenter kastades i fängelse, misshandlades, torterades och dömdes slutligen till långvariga fängelsestraff.

För att lyckas i denna förintelse av den revolutionära arbetarrörelsen, använde sig regeringen och myndigheterna av lejda provokatörer, vilka nästlade in sig bland arbetarna, och i enstaka fall lyckades de att vinna en del för obetänksamma handlingar. När myndigheterna hade nått så långt i sin provokatoriska verksamhet, att de kunde göra gällande, att revolutionärerna planerat attentat mot parlamentet, regeringsmedlemmarna, lät regeringen upplösa alla organisationer, vilka upprätthöll förbindelse med Moskva. Många av de ledande personligheterna ställdes inför domstol och dömdes för förberedelse till högförräderi. Sedan följde förräderiprocesserna slag i slag mot revolutionära arbetare. Siguranzas, den beryktade politiska polisen, sörjde för att domstolarna hade fullt upp med arbete.

På grund av Bessarabiens annektering och motsättningarna mellan de borgerliga partierna, vilka allvarligt hotade den inre sammanhållningen, proklamerades belägringstillstånd. Genom denna drakoniska åtgärd var det möjligt för regeringen att använda sig av de strängaste åtgärder för att undertrycka opinionsrörelsen. Efter det man undertryckt den revolutionära arbetarrörelsen, började det radikala bondepartiet att draga i härnad mot den regim, som den hatade regeringen Bratianu förkroppsligade. Den socialdemokratiska rörelsen hade på grund av sin nästan borgerliga karaktär förlorat massornas förtroende, och därför lyckades det för det radikala bondeförbundet att vinna arbetarna och de fattiga bönderna, vilka icke önskade något högre än att få gå till kamp mot reaktionen. Denna stämning förstodo de slipade bondepolitikerna att utnyttja till sin och partiets favör.

Emedan de ekonomiska och politiska förhållandena utvecklats på ett sådant sätt, att massorna utsvektades och förtrycktes allt hänsynslösare, kunde bondepartiets agitatorer och ledare ständigt framhålla för arbetarna och bönderna, att endast genom en regimförändring efter bondepartiets ekonomiska och sociala program kunde en ändring till det bättre åstadkommas. Vidare tröttnade aldrig bondeledarna att påvisa korruptionen inom lantbruksministeriet och de förvaltningsorgan, vilka fått sig ålagda att realisera agrarreformen. Denna kritik var särskilt ägnad att framkalla harm och bitterhet hos de fattiga bondemassorna, vilka voro fjättrade vid de mest eländiga och upprörande sociala missförhållanden. Lantproletariatet hade under årtal väntat att få se ett synligt resultat av agrarreformen, den reform, av vilken de hade hoppats så mycket.

Men allt eftersom tiden led blev det klart även för de okunnigaste bland bondemassorna, att de ansvariga politikerna gjort sig skyldiga till ett gement bedrägeri; att de löst jordfrågan i intimt samförstånd med jorddrotterna och godsägarna i stället för med de fattiga bönderna och det jordhungerande lantproletariatet. Genom mutor lyckades det för godsägarna att få behålla sin jord, vilken - enligt agrarreformen - skulle konfiskeras och uppdelas i småbruk.

Oppositionspressen innehöll nästan dagligen uppseendeväckande avslöjanden angående den hejdlösa korruption och svindel, som var det enda utmärkande kännetecknet för de kretsar och förvaltningsorgan, som sysslade med agrarreformen och jordkonfiskationen. En tidningen anmärkte ironiskt, att de enda som haft någon egentlig fördel av agrarreformen, sådan den nu blivit löst, äro godsägarna, men framför allt ministrarna

och deras politiska medhjälpare. De hade ej blott skapat sig politiska ställningar utan även ansenliga förmögenheter.

De försök som gjordes från oppositionens sida för att stävja korruptionen medförde ej några resultat, ty hela den mäktiga statsapparaten stödde det korrupta systemet. För detta system var regeringen Bratianu i första hand ansvarig och i andra hand det parti och de politiska och ekonomiska grupper, som understödde den reaktionära och makthungliga regeringen, vilken hade blivit ett gissel för de fattiga arbetare- och bondemassorna, som voro bragta till tiggarestaven på grund av dryga skatter och pålagor.

Inför detta ekonomiska och politiska tillstånd var det som bitterheten flammade upp hos massorna. Då den revolutionära arbetarerörelsen var undertryckt skyndade sig det nationella bondepartiet att spänna de missnöjda och revolutionära massorna för sin politiska triumfvagn, i vilken partiets ledare skulle föras fram till regeringstabureten. För att lyckas i denna avsikt sparades ej på våldsam kritik mot regeringen Bratianu och dess förda tukthuspolitik. På grund härav hade det radikala bondepartiet kommit att framstå såsom ett verkligt klasskampsparti, som tagit till sin främsta uppgift att frälsa de förtryckta massorna från de besuttna klassernas ekonomiska utplundring och politiska maktmissbruk. Men i verkligheten var det nationella bondepartiets program ingalunda revolutionärt; det var endast ett småborgerligt program, som tagit sikte på de småborgerliga bondemassornas intressen. Dock har detta ej hindrat ledarna att giva de proletära bondemassorna frikostiga löften om reformer på såväl det ekonomiska som politiska området, reformer, som skulle infrias, så fort partiet kom i besittning av regeringsmakten.

Det nationella bondepartiet är en ganska ny organisation. Det utgör en sammanslutning av tvenne bondeförbund, nämligen det siebenbürgska förbundet och det revolutionära bondepartiet, som grundades år 1917 under intryck av den ryska revolutionen. Genom sammanslagningen med det småborgerliga siebenbürgska förbundet har det senare förlorat sin organisatoriska självständighet, men en del av sin revolutionära karaktär har det likväl lyckats att bevara, vilket särskilt kom till uttryck under händelserna i Alba Julia, Bukarest och andra platser i maj 1928. Men på grund av Juliu Manius mäktiga inflytande över massorna har det dock varit denne man som under de senaste åren bestämt partiets hållning och beslut.

För att bemäktiga sig regeringsmakten hade bondepartiet sammankallat arbetare- och bondemassorna till ett protestmöte i Alba Julia den 6 maj 1928. Det blev också det största och mest imponerande arbetare- och bondemöte som dittills hållits i Rumänien. Från alla delar av landet kommo väldiga skaror av fattiga bönder för att giva uttryck åt sitt misnöje över den rådande regimen. De voro fast beslutna att ej blott protestera mot regeringen Bratianu, som var ett villigt verktyg för storböndernas och kapitalisternas intressen, utan även bekämpa den och det system den upprätthöll med alla till buds stående medel.

Aldrig tidigare hade Alba Julia företett en sådan mäktig bild, som under dessa dagar då 280,000 bönder och 20,000 gruvarbetare satte sin dominerande prägel på stadens gatuliv. För att upprätthålla ordningen hade regeringen utskickat flera regementen och förstärkt gendarmeriet med många tusental man. Händelserna avlöpte lugnt och mötet antog ett flammande manifest, vari folket uppmanades att sluta upp på bondepartiets sida i kampen mot oligarkien. Maniu och hans män måste gå med på betydande eftergifter för den revolutionära oppositionen inom partiet. Men sedan alla resolutioner antagits och bönderna och arbetarna fordrade att ledningen skulle sätta sig i spetsen för en marsch till Bukarest och där slå den reaktionära regeringen överända, då svek Maniu och de andra partiledarna, samt förklarade, att de ej kommo att taga något ansvar för en sådan marsch. Maniu, som endast längtade efter statsministerposten, hade fått ett halvt löfte av regentskapsrådet att Bratianu inom kort skulle komma att avgå och överlämna regeringsansvaret åt bondepartiet. Med detta löfte nöjde sig Maniu, emedan det betydde mer för honom och hans närmaste än att föra massorna till en avgörande kamp mot den ekonomiska och politiska reaktionen.

Gruvarbetarna, som kommit från Lupany, Petrofanis och Vuleanis gruvor, bekämtigade sig järnvägstågen, bönderna begåvo sig med sina hästar, bilar eller till fots i riktning mot Bukarest. Men det lyckades dock för gendarmerna och soldaterna efter håftiga strider mot de upproriska massorna att få dem att återvända till sina respektive hemtrakter. Under vägen försökte de upphetsade och förbittrade bönderna och arbetarna att besätta gods och gendarmeribyggnader samt utkräva hämnd för lidna oförrätter. Som en följd härav häktades flera tusen av deltagarna i detta uppror.

Fängelsehållorna fylldes med nya offer för den rådande reaktionära regimen. Siguranzan beordrades av regeringen att förhöra alla revolutionära element och dessa förhör gävo också till resultat, att alla, som haft förbindelse med personer, vilka stodo i spetsen för den illegala arbetarerörelsen, sändes till fängelserna.

Men det lyckades ej ändå för makthavarna att nedslå arbetarnas opposition mot regeringen. Det var nu som regeringen Bratianu drog sig tillbaka och bondeförbundet fick tillträda regeringsansvaret. Partiets opposition utanför parlamentet hade alltså krönts med framgång. Nu upplöstes parlamentet, i vilket det reaktionära partiet var det tongivande och nyvalen medföro en överväldigande majoritet för bondepartiet och bonderegeringen. Socialdemokraterna förklarade sig villiga att understödja regeringen och erhöå som kompenstation nio mandat i det nya parlamentet.

Man väntade att regeringen skulle infria sina givna löften; men detta infriande vänta arbetarna och de fattiga bönderna alltjämt på och de skola säkert aldrig få bevittna att vare sig denna eller någon annan regering kommer att genomföra en politisk och ekonomisk omgestaltung av rådande orättvisa samhällsförhållanden.

Maniuregeringen fullföljde sina föregångares reaktionära politik. Den lät siguranzan förföljda de revolutionära arbetarna. I april månad häktades ledarna och kongressombuden för arbetaresyndikaten, och organisationen förklarades upplöst. Som stöd för denna handling hänvisades till det avkunnade domstolsutslaget i november förra året mot ett antal arbetare, vilka tillhörde de fria arbetaresyndikaten. 46 av de åtalade dömdes till 176 års tukthus och 2,00,000 leis böter. Med denna process hade myndigheterna, regeringen och arbetsköparna trott sig riktat en avgörande dödsstöt mot de fria arbetaresyndikatens centralorganisation. Ty denna ekonomiska kamporganisation hatades och fruktades av både myndigheter och arbetsköpare, vilka därför gjorde allt för att få den utplånad.

De fria arbetaresyndikaten betraktades av myndigheterna som kommunistiska sammanslutningar. Väl är sant att en stor del av medlemmarna och ledarna voro kommunistiskt orienterade, men organisationen tillhörde ej den kommunistiska fackföreningsinternationalen i Moskva, icke blott beroende härpå, att regeringen förbjudit organisationerna i landet att ha förbindelse med Moskvakommunisterna, utan desto mer därför, att de fria arbetaresyndikaten voro sammansatta av arbetare, som sympatiserade med syndikalismen, anarkismen och de nantiauktoritära socialismen. I fall organisationen anslutit sig till Moskvainternationalen hade de syndikalistiska och anarkistiska elementen lämnat densamma, därför gjordes det ej några försök att gå till Moskva. Den antikommunistiska riktningen torde vara väl så stark som den kommunistiska. På grund härav har man från båda hållen gjort allt för att bevara organisationens enhet och utveckla den till en verklig ekonomisk kamporganisation. Gentemot de politiska partierna ha de fria arbetaresyndikaten bevarat en lika sträng oavhängighet som S. A. C.

För några år tillbaka bröto socialdemokraterna och reformisterna sig ut ur de fria arbetaresyndikaten och grundade en egen landsorganisation med anslutning till Amsterdam-Internationalen. Men den reformistiska organisationen i Rumänien har ej fått någon större anslutning, emedan arbetarna ej äro reformistiskt utan revolutionärt sinnade. Myndigheterna ha ej heller gjort några svårigheter för denna rörelse att fortsätta sin verksamhet. Som kompenstation härför avslutade socialdemokraterna en pakt med inrikesministern i Bratianus regering, Duca. Enligt denna fredspakt förband sig socialdemokraterna och reformisterna att göra allt för att förmå arbetarna att ej etablera något samarbete med det revolutionära fackföreningsfolket. Vidare ha ledarna gjort allt för att bekämpa de fria arbetaresyndikaten.

Vid gruvorna i Siebenbürgen stodo arbetarna splittrade i flera organisationer. Det hade även lyckats för bondeförbundet att samla omkring 10,000 av gruvarbetarna i sina fackföreningar, vilka endast äro ämnade att tjäna som mjölkko åt bondepartiet. Den ivrigaste organisationen bland gruvarbetarna hade prefekten i distrikten varit. Men det hade dock ej lyckats för bondepartiet eller reformisterna att utrota de fria arbetaresyndikaten vid gruvorna, och detta trots att man upplöst själva centralorganisationen.

I alla tider ha gruvarbetarna levat under mycket tryckta ekonomiska förhållanden. Arbetstiden har varit lång, betalningen dålig och skyddsanordningarna otillfredsställande. Under senaste tiden gjorde de fria arbetaresyndikaten allt för att resa arbetarna till en omfattande kamp för att förbättra löne- och arbetsvillkoren. På grund av arbetsköparnas oresonliga uppträdande mot styrelsen för syndikatet, som fått i uppdrag att framföra arbetarnas krav, kom det till en spontan arbetsnedläggelse vid gruvorna i Lupeny. Då arbetsköparna med myndigheternas hjälp försökte att få arbetet återupptaget med strejkbrytare besatte arbetarna elektricitetsverket

och fick personalen att stoppa maskinerna. Genom denna resoluta handling måste gruvdriften i hela distriktet inställas. Arbetsköparna blevo nervöda och anropade prefekten Rozvany om hjälp. Man utspeid nu ett alarmerande rykte om att arbetarna sårat chefen för verket livsfarligt och stuckit verket i brand. Härigenom lyckades det för prefekten att få regeringens tillstånd att använda gendarmeri och militär mot de strejkande arbetarna. Då arbetarna icke lämnade det besatta elektricitetsverket befalldes de väpnade knektarna att gå till angrepp på arbetarna. Den ena skarpa salvan avfyrades efter den andra med det resultat att 62 arbetare dödes och långt över 100 sårades.

Det var den samme prefekten Rozvany, som varit med att organisera arbetarna i bondepartiets organisationer, som nu lånade sig till bödelns gärning. Denna blodiga händelse har upprört arbetarna i hela Rumänien till den grad, att regeringen sett sig föranlåten att vidtaga de strängaste försiktighetsåtgärder för att skydda sig och utsugarna. Särskilt i gruvdistriktet i Sibenbürgen har man infört belägringstillstånd och låtit militären besätta alla viktiga punkter och på det strängaste bevaka gruvorna.

Samma arbetare, som för något mer än ett år tillbaka marscherade ned till Alba Julia för att understödja de män som i dag sitta på regeringstaburetterna, ha nedskjutits på befallning av bondergeringen, därför att de försökte att tillkämpa sig ett stycke större bröd. Nej, från regeringar och politiker kunna arbetarna aldrig vänta annat än svek och förräderi. Därför böra morden i Lupeny bli en bitter påminnelse för arbetarna, att de endast genom sina egna klassorganisationer kunna tillkämpa sig ekonomisk och politisk frihet.

Det Anarkistiska Biblioteket

Viktor Brand
Den rumänska blodsregimen
1929

Syndikalismen Årgång 4 1929

www.anarkistiskabiblioteket.se